Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015

29 521 Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 276 BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2014

Hierbij informeer ik u over de militaire eenheden die Nederland in 2015 en 2016 gereedstelt voor bijdragen aan de snelle reactiecapaciteiten van de EU en de Navo. In deze brief komt ook de Nederlandse bijdrage aan de maatregelen die de Navo heeft genomen in reactie op de ontwikkelingen aan de oost- en de zuidflank van het Navo-verdragsgebied aan bod. Tevens informeer ik u in deze brief over de capaciteiten die de Nederlandse krijgsmacht in 2015 aan Frontex aanbiedt.

Achtergrond

De *EU Battlegroup* (EUBG) en de *NATO Response Force* (NRF) geven uitdrukking aan de ambitie van de lidstaten van de EU en de Navo om permanent militaire eenheden gereed te hebben voor snelle inzet in EU- of Navo-kader. Als betrouwbare partner en bondgenoot wil Nederland bijdragen aan de snelle reactiecapaciteiten van de EU en de Navo. De regelmaat, aard en omvang van de Nederlandse bijdragen worden bepaald op basis van de internationale behoeften en de beschikbaarheid van operationele eenheden.

EU Battlegroup

De EUBG kan worden ingezet voor een breed spectrum van crisisbeheersingstaken, variërend van humanitaire hulpverlening tot geweldsoperaties. Via het Politiek en Veiligheidscomité en de Raad van Ministers heeft Nederland invloed op de besluitvorming over de inzet van de EUBG.

In 2015 beperkt de Nederlandse deelneming aan de EUBG zich tot het leveren van staffunctionarissen ter ondersteuning van het *Operational Headquarters* en het *Force Headquarters*.

In de tweede helft van 2016 neemt Nederland samen met Duitsland, Ierland, Kroatië, Luxemburg, Oostenrijk en Tsjechië deel aan de EUBG die wordt aangestuurd vanuit het permanente hoofdkwartier van het

kst-29521-276
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2014

EUROCORPS in Straatsburg. De Nederlandse bijdrage bestaat uit twee pantserinfanteriecompagnieën en een verkenningspeloton. De compagnieën beschikken over gevechtssteun (genie en vuursteun) en logistieke ondersteuning, waaronder een *role 2* medische faciliteit. De Nederlandse bijdrage bestaat verder uit een Chinook-transporthelikopter. Voorts levert Nederland een aantal stafofficieren aan het *Multinational Joint Headquarters* in het Duitse Ulm dat voor deze EUBG de rol van *Operational Headquarters* vervult. Tot slot stuurt Nederland aan op het organiseren van een *Political Exercise* (POLEX) tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap om bewindspersonen bekend te maken met het besluitvormingsproces voor de inzet van de EUBG.

NATO Response Force

De *NATO Response Force* bestaat uit een commandovoeringselement, de *Immediate Response Force* (IRF) en de *Response Forces Pool* (RFP). De IRF is de initiële reactiemacht. Indien nodig wordt de IRF aangevuld met capaciteiten uit de RFP. Nederland heeft via de Noord-Atlantische Raad (NAR) invloed op de inzet van de NRF. Alleen als de NAR consensus bereikt, wordt de NRF ingezet.

In 2009 zijn er in Navo-verband afspraken gemaakt over de bijdragen van de bondgenoten aan de IRF. Nederland heeft toegezegd om gemiddeld vijf procent van de IRF te leveren. Dit betekent een bijdrage van ongeveer 650 man per jaar. Voorts vindt Nederland het van belang dat er optimaal gebruikt wordt gemaakt van de Navo-commandostructuur. In het *Long Term Rotation Plan* is vastgelegd wanneer het Eerste Duits-Nederlandse Legerkorps de rol van *land component command* binnen de NRF vervult. In een jaar dat dit hoofkwartier is aangewezen, worden Nederland en Duitsland geacht het gros van de benodigde capaciteiten voor de landcomponent van de NRF te leveren.

Omdat het hoofdkwartier van het Eerste Duits-Nederlandse Legerkorps in 2015 is aangewezen als de *land component command*, levert Nederland volgend jaar een substantiële bijdrage aan de IRF met het hoofdkwartier van de 11^{e} Luchtmobiele Brigade, een bataljonstaakgroep met ondersteunende eenheden, vier Apache-gevechtshelikopters en een twee Chinook-transporthelikopters.

Tevens levert Nederland in 2015 twee mijnenjagers aan de *Standing Naval Mine Counter Measures Group 1* (SNMCMG-1), beide voor periodes van drie tot vier maanden. Daarnaast levert Nederland de commandant van dit Navo-vlootverband. De eerste helft van 2015 wordt het commando gevoerd vanaf een Duits fregat en in de tweede helft vanaf een Belgisch fregat. Voorts maakt Zr. Ms. Tromp voor een periode van 3 maanden deel uit van de *Standing NATO Maritime Group 1* (SNMG-1). Ook staat gedurende de tweede helft van het jaar een onderzeeboot gereed voor de *Response Forces Pool*.

In 2016 omvat de Nederlandse bijdrage aan de NRF een amfibische taakgroep die bestaat uit een *maritime battle staff*, twee amfibische transportschepen met een *role 2* medische faciliteit aan boord, een *marine combat group* met gevechts- en logistieke ondersteuning, een *maritime special operations task group*, een Cougar-helikopter en acht F-16's. Daarnaast wordt zowel in maart als in augustus een mijnenjager voor drie maanden beschikbaar gesteld aan SNMCMG-1. Het *Joint Support Ship* Zr. Ms. Karel Doorman en een fregat maken deel uit van SNMG-1.

Readiness Action Plan

Tijdens de recente Top in Wales is het *Readiness Action Plan* (RAP) aangenomen, dat maatregelen omvat om snel, flexibel en slagvaardig te kunnen reageren op dreigingen aan de randen van het Navo-verdragsgebied. De reeds bestaande geruststellende maatregelen zijn in het RAP opgenomen. Verder voorziet het RAP in de oprichting van de *Very High Readiness Joint Task Force* (VJTF) binnen de NRF.

Geruststellende maatregelen

De collectieve verdediging vraagt in het licht van de ontwikkelingen aan de zuid- en oostflank van het Navo-verdragsgebied nadrukkelijk de aandacht. De grotere aanwezigheid, op rotatiebasis, van de Navo in het oostelijk deel van het bondgenootschap en de hogere gereedheid vragen extra inspanningen van alle 28 bondgenoten, dus ook van Nederland.

In 2015 neemt Nederland in het kader van de geruststellende maatregelen deel aan diverse oefeningen op het oostelijk deel van het Navo-verdragsgebied, waaronder de oefening *Baltic Horse* in Estland en *Northern Coast* in de Baltische zee. Tevens continueert Nederland in 2015 de *air-to-air refueling*-capaciteit die wordt geleverd aan de AWACS-vliegtuigen in het kader van *air policing* in de Baltische staten. Daarnaast doet Nederland mee met de grootschalige Navo-certificeringsoefening *Trident Juncture 2015*. Deze oefening heeft plaats in het kader van het *Connected Forces Initiative* (CFI) van Navo. Het CFI bouwt voort op de ervaringen die de bondgenoten hebben opgedaan tijdens recente operaties in Irak en Afghanistan. Het primaire doel van de oefening is om de interoperabiliteit en het voortzettingsvermogen van de bondgenoten en partners te testen.

Thans wordt nog bezien in welke mate Nederland in 2016 bij kan dragen aan de geruststellende maatregelen. De Nederlandse bijdrage is mede afhankelijk van het behoeftestelling door de Navo. In ieder geval is deelneming voorzien in de oefeningen *Cold Response* in Noorwegen en *Baltops* in de Baltische staten.

Very High Readiness Joint Task Force

Het RAP voorziet naast geruststellende maatregelen ook in aanpassingsmaatregelen die de gereedheid en inzetbaarheid van de Navo-strijdkrachten moeten verhogen. Binnen het kader van de NRF wordt daarom de VJTF opgericht, die het mogelijk moet maken om binnen zeer korte tijd op het Navo-verdragsgebied eenheden in te zetten voor geruststelling en afschrikking. Het VJTF-concept wordt thans nog uitgewerkt.

Nederland, Duitsland en Noorwegen hebben aangeboden om de troepen die zij in 2015 hebben toegezegd aan de *Immediate Response Force* ook dienst te laten doen als interim--VJTF. Verder hebben de drie landen aangeboden om met deze troepen het VJTF *test bed* uit te voeren om een beter inzicht te krijgen in de operationele behoeften en neveneffecten van de hoge gereedheid en inzetbaarheid van de VJTF.

Frontex

Frontex is het EU-agentschap dat de bewaking van de externe grenzen van het Schengengebied coördineert. Frontex laat de lidstaten jaarlijks weten wat de materiële en personele behoeften zijn voor het aankomende jaar. Elke lidstaat wordt gevraagd capaciteiten aan te bieden. Frontex beoordeelt vervolgens welke aangeboden capaciteiten passen binnen de behoefte om operaties efficiënt en effectief uit te voeren.

Nederland heeft voor verschillende Frontex-operaties in 2015 materiële en personele capaciteiten aangeboden. Nederland stelt in 2015 twee patrouillevoertuigen beschikbaar voor grensbewaking. Voor maritieme grensbewaking heeft Nederland een kustwachtvliegtuig voor de maand april en een patrouilleschip voor de periode juli tot en met augustus aangeboden. Voorts heeft Nederland voor diverse landoperaties honden aangeboden voor een periode van twee weken. Tot slot zijn enkele tientallen grenswachters van de Koninklijke Marechaussee beschikbaar gesteld voor deelneming aan de *European Border Guard Teams*. Zij zullen de autoriteiten van verschillende lidstaten ondersteunen bij activiteiten zoals grenssurveillance, documentencontrole en debriefing van aangetroffen illegale migranten.

Financiering

De Nederlandse bijdrage aan de EUBG en NRF wordt, zolang er geen sprake is van inzet, gefinancierd uit de bestaande budgetten voor gereedstelling en oefening binnen de defensiebegroting. De activiteiten in EUBG- en NRF-verband zijn onderdeel van het reguliere oefenprogramma van de toegewezen eenheden. Van additionele uitgaven is dan ook nog geen sprake. Bij daadwerkelijk inzet volgt nieuwe besluitvorming waarover uw Kamer zal worden geïnformeerd.

De Nederlandse bijdrage aan de uitvoering van het RAP, waaronder het VJTF *test bed*, wordt in 2015 eveneens gefinancierd vanuit de bestaande budgetten voor gereedstelling en oefening binnen de defensiebegroting. Deelneming aan het VJTF *test bed* in 2015 leidt wel tot hogere kosten dan anders zouden zijn gemaakt voor een reguliere bijdrage aan de *Immediate Response Force.* Dit is het gevolg van de hogere gereedheid en inzetbaarheid van de Nederlandse bijdrage aan het VJTF *test bed.* Bij het testen van het VJTF-concept worden de financiële consequenties van de hoge gereedheid en inzetbaarheid na 2015 in kaart gebracht, en wordt gekeken naar de kosten die verband houden met het verplaatsen en oefenen van de aan de VJTF toegewezen eenheden. Binnen de Navo wordt thans gezocht naar mogelijkheden voor de verdeling van een gedeelte van de additionele kosten van het VJTF *test bed*. Voorts stuurt Nederland aan op een redelijke verdeling van de kosten van de VJTF na 2015, waarbij alle bondgenoten bijdragen aan de additionele kosten.

Frontex financiert de additionele uitgaven voor de inzet van Nederlandse capaciteiten voor Frontex-operaties.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert